

International Science Group

ISG-KONF.COM

III

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"PROBLEMS OF CREATING SCIENTIFIC IDEAS ABOUT
WORLD DEVELOPMENT"**

Ottawa, Canada

October 03 - 06, 2023

ISBN 979-8-89074-567-5

DOI 10.46299/ISG.2023.2.3

PROBLEMS OF CREATING SCIENTIFIC IDEAS ABOUT WORLD DEVELOPMENT

Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference

Ottawa, Canada
October 03 – 06, 2023

UDC 01.1

The 3rd International scientific and practical conference “Problems of creating scientific ideas about world development” (October 03 – 06, 2023) Ottawa, Canada. International Science Group. 2023. 225 p.

ISBN – 979-8-89074-567-5

DOI – 10.46299/ISG.2023.2.3

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

TABLE OF CONTENTS

ARCHITECTURE, CONSTRUCTION		
1.	Bakhtygaliyeva A. FEATURES OF ARCHITECTURE FORMATION AFTER DISASTERS	9
2.	Фасуляк В.Є., Жук В.М., Регуш А.Я., Гриців О.Б., Регуш В.А. ДОЩОВІ САДИ ЯК ЕЛЕМЕНТ СТАЛОГО УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ	16
ART HISTORY		
3.	Ігнатова Л.П., Панасюк С.Л., Чепелюк В.А. НАУКОВИЙ ФЛЕШАРТМОБ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА АРТ-МЕНЕДЖМЕНТ У ВИЩІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ШКОЛІ	19
BIOLOGY		
4.	Вакулік Н.С., Кузьменко Л.П. ОРНІТОНАСЕЛЕННЯ СЕЛА ХОТИНІВКА НІЖИНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ГНІЗДОВИЙ ПЕРІОД	22
CHEMISTRY		
5.	Klimko Y., Levandovskii S. BICYCLO[5.2.1]DECA-2,6-DIONE. SYNTHESIS AND PROPERTIES	29
ECONOMY		
6.	Pistunov I. CHOICE OF A MACHINE-BUILDING ENTERPRISE CLIENT WITH LIMITED PRODUCTION CAPACITIES	34
7.	Гусенко О.С., Білал А.М. ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ТОРГІВЛЮ ПОСЛУГАМИ У МІНЛИВОМУ МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ	41
8.	Колодійчук А.В., Важинський Ф.А. РЕТРОСПЕКТИВНА ЕКОНОМІЧНА MICROSOFT-РЕВОЛЮЦІЯ ЯК БАЗИС СУЧАСНОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ	48

9.	Орбан М.М. УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІКА В ПЕРІОД ВІЙНИ	55
GEOLOGY		
10.	Чернобук О.І., Ішков В.В., Дрешпак О.С., Барташевський С.Є., Чечель П.О. ПРО СТАТИСТИЧНИЙ ЗВ'ЯЗОК МІЖ ВМІСТАМИ ГЕРМАНІЮ ТА ВАНАДІЮ У ВУГІЛЬНОМУ ПЛАСТІ С7Н ШАХТИ "ПАВЛОГРАДСЬКА"	58
JURISPRUDENCE		
11.	Лісков М. МАРКСИСТСЬКЕ ПРАВОРОЗУМІННЯ	78
12.	Нікітенко В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ ПО ПРОВАДЖЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИМ З ПОРУШЕННЯМИ У КРЕДИТНИХ СПІЛКАХ	82
13.	Ходош А.В. ПРАВА НА ОБ'ЄКТИ ЗГЕНЕРОВАНІ CHATGPT	88
MANAGEMENT, MARKETING		
14.	Hladiy G., Tomyn I. THE CONCEPT OF FORMING A HIERARCHICAL STRUCTURE OF IT PROJECT RISKS	90
15.	Petrenko S. PROJECT MANAGEMENT AND THE HOSPITALITY INDUSTRY: IMPORTANCE AND BENEFITS	95
16.	Гонда А., Домище-Медяник А. СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНОЗДАТНОСТІ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ	98
17.	Копча Ю., Домище А. МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ В ГОТЕЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ	103

MEDICINE		
18.	Arshkenov A.B., Yablonskaya V.Y., Voronova S.G., Kusainova A.K., Kispayeva T.T. INFLUENCE OF LOGOTHERAPY ON RESTORATION OF SPEECH AND COGNITIVE FUNCTIONS IN PATIENTS AFTER CEREBRAL STROKE	107
19.	Khasanova K.G., Tsoy M.Y., Kim A.B. PHYSIOLOGICAL MECHANISMS OF AGING IN THE ASPECT OF PHYSIOLOGY	110
20.	Yablonskaya V.Y., Arshkenov A.B., Espenbetova A.T., Zhanseitova D.Z., Kispayeva T.T. INFLUENCE OF LOGOTHERAPY ON RESTORATION OF SPEECH AND COGNITIVE FUNCTIONS IN PATIENTS AFTER CEREBRAL STROKE	115
21.	Головащенко Г.В., Курділь Н.В., Калашніков А.А., Рудая Л.О., Корнієць О.І. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ БЕЗПЕЧНОСТІ ПАРФУМЕРНО-КОСМЕТИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ	119
22.	Ромаш І.Р., Тимків І.С., Дзівак К.В., Ромаш І.Б., Кухта О.П. НЕЙРОМЕДІАТОРНА СИСТЕМА МОЗКУ ЯК БІОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ: НАУКОВІ ФАКТИ, ТЕОРІЇ, ЗДОГАДКИ	123
PEDAGOGY		
23.	Karibayeva Y. DIGITAL LEADERSHIP IN EDUCATION: FUTURE IMPLICATIONS TOWARDS KNOWLEDGE-BASED ECONOMY AND THE TRIPLE HELIX MODEL	126
24.	Lebedieva S. SPEAKING SKILLS IN LEARNING LANGUAGE AT HIGHER SCHOOL	130
25.	Myroshnychenko N., Kucherhan E. IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE TEACHING APPROACHES: CHALLENGES OF HIGHER EDUCATION REFORMING IN UKRAINE	132

26.	Білецька Л.С., Линда М.А. ПРОВЕДЕННЯ УСНОГО ОПИТУВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ЕТАПІ ЗАКРІПЛЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ЗНАНЬ	135
27.	Галущенко В.І., Волова А.А. ПІДХОДИ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З АЛАЛІЄЮ В УКРАЇНІ	140
28.	Казачінер О.С., Бойчук Ю.Д., Галій А.І. ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАКЛАСНИХ ЗАХОДІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕМЕНТІВ КАЗКОТЕРАПІЇ (НА ПРИКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ КАЗКИ "ЖОВТИЙ ЛЕЛЕКА")	146
29.	Коц С.М., Коц В.П., Коц В.В. ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО НАУКОВОЇ РОБОТИ НА ПРИКЛАДІ ТЕМИ ФІЗІОЛОГІЇ КРОВІ	151
30.	Морозова А. ЗОБРАЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОГРАМИ РАННЬОГО ВТРУЧАННЯ ЧЕРЕЗ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	158
PHILOLOGY		
31.	Korobova I. SCIENCE AND MODERN DEVELOPMENT	162
32.	Білик Н.Л. МУЛЬТИМЕДІЙНІ ЗАСОБИ У ВИКЛАДАННІ СЕРБСЬКОЇ МОВИ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	165
33.	Дячок А.В. КОЛЬОРАТИВИ В ПОЕТИЧНІЙ КАРТИНІ СВІТУ ВАСИЛЯ ДЕНИСЮКА (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРОК "AMANTES–AMANTES" ТА "ALEA IACTA EST")	168
34.	Менів І.І. ЕКОЦЕНТРИЧНЕ ПРОЧИТАННЯ ПОВІСТІ “ЗАХАР БЕРКУТ” ІВАНА ФРАНКА	172

POLITICS		
35.	Kaliyeva M.S. THE REGIONAL DEVELOPMENT AS A FACTOR OF STABILITY AND SUSTAINABILITY OF THE STATE	179
36.	Ангел А.А. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	182
37.	Полухович П.О., Боецька-Пономаренко Б.Т. РОЗВИТОК ТА ВПЛИВ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ НА ДИПЛОМАТИНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА ТУРЕЧЧИНИ	185
PSYCHOLOGY		
38.	Muzdayeva S. THE ROLE OF EARLY ADVERSITY IN CHRONIC DEPRESSION	188
39.	Іоффе М.В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ В ДІЛОВОМУ СПІЛКУВАННІ	193
TECHNICAL SCIENCES		
40.	Ismayilov J. IMPROVING FAULT TOLERANCE OF MULTISERVICE TRAFFIC TRANSMISSION SYSTEM PATHS	196
41.	Safiyev E. RESEARCH OF CABLE INSULATION IMPREGNATED WITH REFRIGERANT AT HIGH VOLTAGE	198
42.	Комаров В. PRACTICAL APPLICATION OF ANSYS TECHNOLOGIES FOR DIAGNOSTIC INSPECTION OF AIRCRAFT WINGS	200
43.	Корчак М.М., Лісевич О.В. АНАЛІЗ МЕХАНІЗОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ПІСЛЯ ЗБИРАННЯ КУКУРУДЗИ З ОГЛЯДУ НА ВИБІР КОМБІНОВАНОЇ МАШИНИ	208

TOURISM		
44.	Buntova N., Grekova A., Slozkina D. VECTORS OF DIVERSIFICATION INTERNAL TOURISM IN THE CONDITIONS OF NEW CHALLENGES	218
45.	Згурська Ю.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ МІЖНАРОДНОГО ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В НАДЗВИЧАЙНИХ УМОВАХ	220

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ ПО ПРОВАДЖЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИМ З ПОРУШЕННЯМИ У КРЕДИТНИХ СПІЛКАХ

Нікітенко Вадим

судовий експерт сектору економічних досліджень
Одеського НДЕКЦ МВС України

Економічна експертиза на сьогоднішній день є одним з основних напрямлень проведення судових експертиз. Це пов'язано з тим, що експерт-економіст, як правило, проводить дослідження руху грошових коштів та товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ).

Відповідно до [1]: «Судова експертиза - це дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду». Судовий експерт при цьому – особа, яка має необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань.

У даному випадку судовий експерт з економічної експертизи – це особа, яка має необхідні знання у сфері економіки та бухгалтерського обліку, що дозволяє їй надавати висновок з поставлених на вирішення експертизи питань.

При цьому, враховуючи вимоги «Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень», виділяють 3 напрямки проведення судово-економічних експертиз, а саме:

експертиза документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності;
експертиза документів про економічну діяльність підприємств й організацій;
експертиза документів фінансово-кредитних операцій.

14 липня 2023 року Верховною Радою України було прийнято новий Закон України «Про кредитні спілки» №3254-ІХ. Закон, у свою чергу, було підписано Президентом України. Оновлене законодавство про кредитні спілки набуло чинності та вводиться в дію з 1 січня 2024 року (за винятком окремих положень). Національним банком України, який є регулятором ринку кредитних спілок, було схвально прийнято ухвалення закону. Останній прийшов на заміну застарілого законодавства про кредитні спілки від 2001-2002 років, та в основу якого покладені нові принципи регулювання кредитних спілок, спрямовані на підвищення фінансової стійкості, прозорості та ефективності їхньої діяльності, захисту інтересів членів спілки.

Але на поточний момент діє ще старий Закон України «Про кредитні спілки» від 20 грудня 2001 року № 2908-ІІІ. Також, хоча дія старого Закону припиниться на початку 2024 року, кримінальні провадження та господарські справи по кредитним спілкам, які діяли на підставі цього Закону, будуть розглядатися ще

не один рік. Тому у даній роботі автор хоче звернути увагу на деякі моменти по таким справам при проведенні економічних експертиз.

Потрібно зазначити, що однією з особливостей проведення економічних експертиз по провадженням, пов'язаним з кредитними спілками є те, що виникає дуже багато питань, які стосуються юридичних моментів. Надання правової оцінки тим або іншим діям та/або документам виходить за межі компетенції експерта-економіста, але експерт у цьому випадку може звертати увагу ініціатора проведення експертизи на деякі моменти, які можуть свідчити про скоєння правопорушення.

Перш за все, треба зазначити, що є кредитною спілкою.

Відповідно до [3]: «Стаття 1. Визначення кредитної спілки

1. Кредитна спілка - це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.

2. Кредитна спілка є фінансовою установою, виключним видом діяльності якої є надання фінансових послуг, передбачених цим Законом.

Стаття 2. Основні принципи діяльності кредитної спілки

1. Діяльність кредитної спілки ґрунтується на таких основних принципах:

добровільності вступу та свободи виходу з кредитної спілки;

рівноправності членів кредитної спілки;

самоврядування;

гласності.

2. Відповідно до принципів, визначених у частині першій цієї статті:

ніхто не може бути примушений вступати до кредитної спілки, а виключення з членів кредитної спілки дозволяється лише у випадках, визначених статутом спілки;

усі члени кредитної спілки мають рівні права, в тому числі у разі голосування на загальних зборах, незалежно від розміру пайового та інших внесків;

забороняється будь-яке втручання в діяльність кредитної спілки, за винятком випадків, передбачених законом;

кредитна спілка зобов'язана забезпечити повне та своєчасне інформування своїх членів з питань власної діяльності, на їх прохання ознайомлювати з протоколами загальних зборів і засідань інших органів управління кредитної спілки, видавати копії документів та витяги з них у порядку, визначеному статутом.

Стаття 3. Юридичний статус кредитної спілки

1. Кредитна спілка є юридичною особою, має самостійний баланс, банківські рахунки, які відкриває і використовує згідно із законодавством у самостійно обраних банківських установах, а також може мати печатки та бланки, власну символіку.

2. Кредитна спілка набуває статусу юридичної особи з дати її державної реєстрації в порядку, визначеному Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань".

3. Кредитна спілка може укладати від свого імені договори та інші угоди, які не суперечать цьому Закону, іншим нормативно-правовим актам та статуту кредитної спілки, набувати майнові та немайнові права, мати обов'язки, що випливають із законодавства України та укладених кредитною спілкою угод, бути позивачем і відповідачем у судах.

4. Кредитна спілка не може бути засновником, співзасновником або учасником суб'єкта (суб'єктів) підприємницької діяльності, крім місцевого кооперативного банку, як на території України, так і за її межами. Кредитна спілка може бути засновником (учасником) юридичної особи, що здійснює збір, оброблення, зберігання, захист та використання інформації про юридичну або фізичну особу щодо виконання нею кредитного правочину.

5. Кредитна спілка діє на основі самофінансування, несе відповідальність за наслідки своєї діяльності та виконання зобов'язань перед своїми членами, партнерами, державним та місцевими бюджетами.

6. Кредитна спілка несе відповідальність за своїми зобов'язаннями у межах вартості майна, яке належить їй на праві власності.

Стаття 10. Членство у кредитній спілці

1. Членами кредитної спілки можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають на території України, об'єднані хоча б за однією з ознак, зазначених у частині першій статті 6 цього Закону, мають повну цивільну дієздатність, з урахуванням обмежень, передбачених частиною другою цієї статті.

2. Не можуть бути прийняті до кредитної спілки особи, які за рішенням суду визнані недієздатними або обмежено дієздатними, особи, які відбувають покарання у вигляді позбавлення волі, а також особи, що мають судимість за вчинення кримінальних правопорушень з корисливих мотивів, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку.

3. Прийняття до кредитної спілки та виключення з її складу провадяться на підставі письмової заяви особи за рішенням спостережної ради кредитної спілки, крім випадків припинення членства у зв'язку із смертю особи або виключенням члена за рішенням загальних зборів у разі порушення ним статуту кредитної спілки.

4. Зміна ознак, зазначених у частині першій статті 6 цього Закону, не тягне за собою припинення членства у кредитній спілці.

5. Членство у кредитній спілці настає з дня сплати особою вступного та обов'язкового пайового внесків у порядку, передбаченому статутом кредитної спілки. В першу чергу сплачується вступний внесок.

У разі коли вступний та обов'язковий пайовий внески сплачено у різні дні, першим днем членства вважається день сплати обов'язкового пайового внеску.

6. Днем припинення членства у кредитній спілці вважається день прийняття загальними зборами членів кредитної спілки або спостережною радою кредитної спілки відповідного рішення.

7. У разі припинення членства фізичної особи у кредитній спілці вступний внесок їй не повертається. Повернення обов'язкового пайового та інших внесків, крім вступного внеску, провадиться в порядку, передбаченому статутом кредитної спілки, але не пізніше ніж через один місяць після прийняття загальними зборами або спостережною радою кредитної спілки відповідного рішення. Повернення вкладів провадиться за взаємною згодою сторін або не пізніше строку, передбаченого відповідним договором.

8. Члени кредитної спілки несуть відповідальність за зобов'язаннями кредитної спілки лише у межах їх пайових внесків.».

По-друге, слід зазначити, чим кредитна спілка відрізняється від банку:

Таблиця 1. Відмінності між банком та кредитною спілкою:

Критерій	Банк	Кредитна спілка
1	2	3
Засновники (акціонери)	Банки мають окремо клієнтів та акціонерів	Клієнти спілки і є акціонерами (згідно зі ст. 5 Закону України «Про кредитні спілки» кількість акціонерів має бути не менше 50 осіб)
Клієнти	Необмежене коло клієнтів	Обмежене коло (клієнтами є тільки ті, що входять до спілки)
Пай в загальному капіталі	Акції банку мають певну вартість і можуть бути проданими на фінансовому ринку	Пай не може бути проданим
Управління	Акціонери банку мають певну кількість голосів, що пропорційна кількості акцій (якими володіють акціонери)	Члени КС мають по 1 голосу незалежно від внесеного паю та рівні права при прийнятті рішень
Послуги	Широкий спектр фінансово – кредитних та інших послуг	Специфічні потреби своїх членів
Наявність Фонду гарантування вкладів	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб діє із 2001 року (відшкодування у разі банкрутства банку)	Немає

Продовження Таблиці 1.

1	2	3
Надійність/Дохідність	Пропонують високу надійність	Пропонують вищу дохідність, але у разі банкрутства, особа втрачає всі вкладення
Можливість відступати право вимоги за кредитним договором	Мають право переуступати або продавати третім особам видані кредити	Не можуть відступати право вимоги за кредитним договором, в тому числі колекторським фірмам

Експерт при проведенні експертизи, як правило, досліджує рух грошових коштів.

Вони можуть бути як внесені на банківський рахунок кредитної спілки, так й в касу організації (готівкою).

При цьому слід звернути увагу на підстави внесення грошових коштів. Так, мав місце випадок, коли державні наглядові органи скасовували ліцензію кредитної спілки на залучення депозитів. Керівництво спілки, у свою чергу, використало те, що у законодавстві не було передбачено граничні розміри пайового внеску. Розмір внеску був у такій спілці необмежений та з нього платився певний відсоток члену спілки. Також, відповідно до договору, пайовий внесок був строковий, тобто вносився на певний термін. Тобто у даному випадку такий пайовий внесок мав усі ознаки депозиту, хоча у договорі з організацією мав іншу назву.

Відповідно, як зазначалося вище, експерт у таких випадках має досліджувати певні правові питання, що, на перший погляд, не відносяться до його компетенції, але мають значення для справи.

Ще одною з особливостей проведення економічних експертиз по провадженням, пов'язаним з кредитними спілками є використання висновків інших експертиз, у першу чергу – почеркознавчої.

Відповідно до [5], до основних завдань почеркознавчої експертизи належить: «ідентифікація виконавця рукописного тексту, обмежених за обсягом рукописних записів (літерних та цифрових) і підпису.».

Так, законодавством [6] передбачено, що «Видаткові касові ордери або видаткові відомості не приймаються для виведення залишку готівки в касі, якщо видача готівки з каси не підтверджена підписом одержувача». Таким чином, якщо при проведенні почеркознавчої експертизи було встановлено, що підписи у видаткових касових ордерах та/або відомостях на видачу готівкових грошових коштів виконані не тими особами, від імені яких такі підписи зроблені, експерт-економіст не приймає ці первинні документи при виведенні залишку готівки у касі.

Так, у експертній практиці мав місце випадок, коли в кредитній спілці фактично повністю змінилося керівництво. Новим керівництвом було встановлено, що у спілці фактично відсутня касова документація (прибуткові та

видаткові касові ордери), яка підтверджувала б отримання та видачу готівкових грошових коштів. Замість того, щоб звернутися до правоохоронних органів щодо зниклої документації, новим керівництвом було прийнято рішення про повне відновлення ордерів на підставі тих касових документів, що були в наявності (касові книги). Підписи на ордерах були в цьому випадку виконані працівниками бухгалтерії спілки. У подальшому експерт при проведенні економічної експертизи не міг посилатися на такі документи в якості документів, що підтверджують факт отримання грошових коштів (у свою чергу, це призвело до призначення та проведення великої кількості почеркознавчих експертиз).

Також до однієї з особливостей відноситься те, що при проведенні експертизи експерт може використовувати не тільки касові та банківські документи, але іншу документацію, в якій міститься інформація щодо внесення та видачі грошових коштів. Так, у кредитних спілках членам організації можуть бути видані членські книжки, в яких робляться записи щодо внесення та повернення депозитів, суми та дати виплати відсотків та інша інформація. Такі книжки не є касовими або банківськими документами та не можуть бути використані в якості документів, підтверджуючих факти руху грошових коштів. У той же час вони можуть бути використані експертом при проведенні експертизи для інших цілей. Наприклад, при великій кількості паперових документів (кілька сотень томів справи) встановлення суми грошових коштів, внесених у касу конкретною особою, може визвати певні труднощі. У членській книжці при цьому можуть бути вказані дати внесення грошових коштів, тобто експерту у такому випадку потрібно дослідити касову документацію за ці дати для підтвердження або спростування таких фактів.

Вищезазначений перелік особливостей не є вичерпним. У кожному конкретному випадку експерт-економіст може виявити певні особливості, які притаманні саме той спілці, діяльність якої він досліджує. У даній роботі автор лише намагався освітити загальні моменти, які стосується більшості справ.

Список літератури:

1. Закон України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 року № 4038-ХІІ.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-ХІV.
3. Закон України «Про кредитні спілки» від 20 грудня 2001 року № 2908-ІІІ.
4. Закон України «Про кредитні спілки» від 14 липня 2023 року № 3254-ІХ.
5. Наказ Мініюсту України «Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень» від 08 жовтня 1998 року № 53/5.
6. Постанова Правління НБУ «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» від 29 грудня 2017 року № 148.